

Sakspapir

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Tonje Husum Aarland	FA-U62	22/331

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
055/2022	Kommunestyret	PS	15.12.2022

Søknad om sal av alkohol frå ubemanna butikk

Forslag til vedtak:

Coop Modalen SA, org. nr. 954 053 679, får løyve til å selje alkohol (gruppe 1: inntil 4,7 % alkoholinnhald, jf. vedtak om salsløyve for perioden 10.12.20 – 30.09.24) med teknologiløysinga som vert brukt i dette konseptet slik søknaden med vedlegg grunngjev, også i tida når butikken er ubemanna, i ein prøveperiode på om lag 2 år: frå 01.01.2023 – 30.09.2024.

Saksopplysningar:

Coop Modalen søker Modalen kommune om løyve til sal av alkohol på Coop Marked butikk på Mo i ubetjent opningstid.

Bakgrunn

Coop Modalen planlegger for å tilby utvida åpningstid på butikken på Mo frå og med medio 2023. For å gjennomføre dette, er ein i pågåande prosess for å tilpasse butikken for å kunne vere sjølvbetjent utanom dei vanlege opningstidene. Det er planlagt for at butikken er open 06.00 – 24.00, der tidsrommet 09.30 – 17.00 er betjent.

Det vert i søknaden vurdert at moglegheita for kjøp av alkohol og tobakk i butikkens opningstid og innanfor gjeldande salstider vil vere viktig for å lykkes med å snu omsetningsnedangen ein har opplevd over lengre tid.

Butikken vil vere ubemanna i deler av tidsrommet for gjeldande salstider for alkoholholdig drikke (09.00 – 20.00 på kvardagar og 09.00 – 18.00 på laurdagar). Det vert derfor søkt om kommunal salsbevilling for alkoholholdig drikke innanfor kommunen sine gjeldande salstider når butikken er ubemanna (09.00 – 09.30 og 17.00 – 20.00 på kvardagar, 09.00 – 09.30 og 17.00 – 18.00 på laurdag, og elles nærare spesifisert i vedtak om salsløyve for perioden 10.12.20 – 30.09.24).

Vurdering

Det er stadig fleire butikkar som har ubemanna opningstider med sjølvbetjening. Coop har fleire andre butikkar som tilbyr ubemanna handel, og mellom anna har løysinga for alderskontroll gjennom CoopKey-app har vore nytta i andre butikkar.

Vedlagt søknaden er det skildra løysinga for sal av alkoholholdig drikke for å sikre at alkohollova sine reglar vert følgde.

Lovheimel

Alkoholloven og alkoholforskriften regulerer innførsel og omsetning av alkoholholdig drikk. Det er opp til kommunane å vurdere kven som skal få løyve til sal av alkohol, og skjønnsvurdering om å gje løyve og avgjersla må vere gitt ut i frå eit sakleg grunnlag.

I alkoholloven og alkoholforskrifta er det særleg desse reguleringane som gjer seg gjeldande:

- aldersgrense
- tidsinnskrenkingar for sal og utlevering av alkoholholdig drikke
- plassering av alkoholholdig drikk
- forbod mot sal til rumiddelpåverka personar
- sal av alkoholholdig drikk frå «automat».

Alkoholloven §1-1 og alkoholforskriften § 2-1 viser til det sosialpolitiske aspektet ved lovverket:

- lova har som mål å begrense i størst mogleg utstrekning dei samfunnsmessige og individuelle skadane som alkoholbruk kan innebere, og vidare;
- sal og skjenking av alkoholholdig drikk skal foregå på ein slik måte at skadeverknadene vert avgrensa og alkoholpolitiske og sosiale omsyn vert ivareteke.

Kapittel 8 i alkoholforskriften omhandlar krav til internkontroll for å sikre at krav fastsett i eller i medhald av alkoholloven vert følgd.

Helsedirektoratet har i brev datert 22.10.2021 uttalt seg om sal av alkoholholdig drikk frå ubemanna kasser og butikkar. Det vert i brevet uttalt at direktoratet vurderer at sal av alkoholholdig drikk frå ubemanna butikk vil vere ein salsform som krev endringar i regelverket. Eit av dei særskilte vurderingane som vert gjort av direktoratet, gjeldt sal av alkohol i ein ubemanna kasse utan at ein tilsett er til stades for å vurdere eventuell ruspåverknad.

Teknisk løysing

Det vert i vedlegg til søknaden skildra teknisk løysing for sal i ubemanna butikk, samt skildring av løysinga som skal ivareta krav til sal av alkoholholdig drikke. Det er planlagt løysingar som skal sikre internkontroll som svarar ut utfordringar knytt til teknisk kontroll av alder, plassering, salstider, og vurdering av personane sin åtferd og tilstand.

- Tilgang, alderskontroll og tidsstyring

Det vil totalt vere 3 sjekkpunkt for alderskontroll:

- Tilgang via app med namn CoopKey. Ved registrering opprettast ein «Coop Sikker ID» ved at kunden identifiserer seg med BankID. Gjennom bruk av BankID verifiserer ein mellom anna kunden sin alder, og er ei løysing som har vore i bruk ved kjøp av tobakk- og apotekvarer i eksisterande ubemanna butikkar.

- Det er planlagt eit eiga skap for alkoholholdig drikke. Skapet vil vere ulåst i bemanna butikk, og i ubemanna butikk vil denne berre opnast ved å skanne ein QR-kode. Skapet lar seg berre opne dersom den identifiserte kunden er 18 år eller eldre. Det vil ikkje vere mogleg å låse opp skapet utanfor kommunen sine salstider for alkoholholdig drikke.
- Når kunden kommer til kassa, vil kunden på nytt måtte legitimere seg via CoopKey for å kunne fullføre kjøpet.
- Vaktsentral

Det vil vidare vere kamera-overvåka butikklokale som analyserer aktiviteten i butikken og mogleggjer to-vegs kommunikasjon mellom kunde og tilknytta vaktentral.

- Når ein kunde har identifisert seg som gamal nok til å kjøpe alkoholholdig drikke gjennom scanning av QR-kode i skapet, vert ein vaktentral varsla for å gjere ei vurdering av kunden sin åtferd og tilstand via kamera.
- Ved behov kan vaktentralen ta kontakt via høgtalaranlegg eller sende ein vektor til butikken.
- Kunden vil også undervegs kunne ta kontakt med vaktentralen via tilkallingsapparat plassert i butikklokalet.

Vurdering opp mot praksis

Det er fleire kommunar som har gjeve salsløyve til butikkar som heilt eller delvis er ubemanna. I liknande saker er det gjort vedtak om utprøving over ei tidsgrensa periode. Det er stadig nye tekniske løysingar som vert prøvd ut, men det er per dags dato ikkje kjent om det vert arbeidd med ei lovendring tilpassa slike løysingar.

Alkohollova har som føremål å begrense forbruket av alkoholhaldig drikk. Den tekniske løysinga for ubemanna butikk har som føremål å kunne gje kundar eit likeverdig tilbod lokalt. Det er i søknaden peika på at kjøp av alkohol og tobakk i butikken sin opningstid og innanfor gjeldande salstider, vil vere viktig for at ein skal lykkast med å snu den totale omsetningsnedgangen butikken har hatt dei siste åra.

I andre kommunar vert det vist til positive erfaringar frå utprøving, mellom anna i Vaksdal kommune. Dei har ikkje erfart at kundar påverka av alkohol eller mindreårige har fått kjøpt alkohol. Dei har ikkje observert langing eller at det er kjøpt alkohol utover dei vedtekne salstidene.

Ei av utfordringane som vert peika på av Helsedirektoratet, samt i vurderingane frå andre kommunar, er tolkinga om sal frå «automat», jf. alkoholforskrifta § 2-5, der ein kan tolka ei ubemanna butikk som ein slags «automat». I Coop Modalen sin planlagde løysing vil det vere personar som vert kopla på for å gjere vurderingar av dei som skal kjøpe alkoholholdig drikke, via kamera. Det vil vidare vere mogleg for dei å tilkalla ytterlegare personell ved behov, samt ha kundekontakt.

Med bakgrunn i ovannemnde vurderer rådmannen at den løysinga som Coop Modalen skildrar i stor grad vil kunne sikre ein naudsynt internkontroll.

Salsstedet har sjølv ansvar for å sjå til at alkoholloven sine reglar vert etterlevd og ha tilstrekkelege rutinar for dette. Kommunen har ansvar for å føre kontroll med at salsstedet etterlever alkoholloven. Modalen kommune har ingen tidlegare erfaringar med denne type løysing for sal av alkoholholdig drikk.

Rådmannen tilrår at det vurderast å gje verksemda ein prøveperiode på 2 år, fram til og med 30.09.2024, og at det vert gjort ei evaluering før eventuell vidareføring av dette med bakgrunn i erfaringane til verksemda og kommunen.

Det vises elles til Rusmiddelpolitisk handlingsplan for Modalen kommune (rev. 2020), samt vedtak om salsløyve til Coop Modalen SA for perioden 10.12.20 – 30.09.24.

Konklusjon

Rådmann tilrår at Coop Modalen får løyve til å selje alkohol (gruppe 1: inntil 4,7 % alkoholinnehald) med teknologiløysinga som vert brukt i dette konseptet slik søknaden med vedlegg grunngjev, også i tida når butikken er ubemanna, i ein prøveperiode på om lag 2 år: frå 01.01.2023 – 30.09.2024.

Kommunestyret - 055/2022

KS - behandling:

Ordførar orienterte kort om bakgrunn for saka og hovudpunkta i søknaden.

Roger Fure er dagleg leiar i Coop Modalen og ugild i handsaming av saka.

Kristin Nåmdal er sambuar med styreleiar i Coop Modalen og ugild i handsaming av saka.

Vararepresentantane Siren Bruvik Øvre Helland og Marwan Al Waka kom inn for Roger Fure og Kristin Nåmdal.

Samrøystes vedteke

KS - vedtak:

Coop Modalen SA, org. nr. 954 053 679, får løyve til å selje alkohol (gruppe 1: inntil 4,7 % alkoholinnehald, jf. vedtak om salsløyve for perioden 10.12.20 – 30.09.24) med teknologiløysinga som vert brukt i dette konseptet slik søknaden med vedlegg grunngjev, også i tida når butikken er ubemanna, i ein prøveperiode på om lag 2 år: frå 01.01.2023 – 30.09.2024.

Vedlegg:

Rusmiddelpolitisk handlingsplan - 2020 - 2024

Brev frå Helsedirektoratet - salg av alkoholholdig drikk i ubetjente butikker

Søknad om salg av alkoholholdig drikke

Coop Marked Modalen_Søknad_Alkoholsalg i ubetjent åpningstid